

ciarul temporar al imobilului — Institutul de medicină — a dispus în 1967 înlocuirea podului cu planșeu de beton armat²⁶, ceea ce a distrus reparațiile efectuate cu doi ani în urmă. Aceleași excese au împiedicat pe executanții neinițiați să înțeleagă că modificarea interioarelor denaturează monumentul și îi știrbește din valoarea sa istorică.

În același timp s-a făcut uitată rezoluția Direcției Monumentelor Istorice din 5.V.1967, în care se precizează că se „vor menține elementele decorative și timplăria, formele inițiale nu se vor schimba, cercevelele și tocurile vor respecta profilele originale”²⁶.

Pentru un cercetător-muzeograf care urmărește cu mîgălă restaurarea unei stucaturi ori reconstituirea cuilor țigănești bătute în podelele unei case vechi, — înlocuirea ușilor de stejar garnisite cu feronerie românească, a ramelor originale, a ferestrelor cu obloane etc. cele operate la casa lui Kogălniceanu îl miră și apar tuturor ca un fapt de necrezut.

Ignorînd valoarea casei, adăpost al unei întregi perioade istorice și a unei strălucite pleiade de mari personalități a secolului trecut, diferiți oameni întreprinzători prezintă autorităților locale avantajele pe care le-ar aduce suprazidirea unui etaj pentru amenajarea unui bar, a unei terase etc.!

Felul în care a fost tratat acest imobil constituie un act anti-patriotic căruia trebuie să i se pună capăt, înainte de a fi prea târziu.

Denaturările stilului original, folosirea imobilului pentru activități semi-sportive (antrenamente, repetiții de dansuri populare) sau ca depozit și magazie, pot echivala în timp cu distrugerea de fapt a clădirii. Încă nu e târziu ca organele competente să ia măsurile cele mai categorice pentru consacrarea casei lui Mihai Kogălniceanu.

Era firesc ca pînă la această dată în casa lui Kogălniceanu să fi fost organizat un muzeu memorial, propunere susținută în presă în repetate rînduri²⁷. Această casă memorială, lăcaș de cultură ar trebui să adăpostească o bibliotecă, săli de expoziție, o sală de conferințe, adică să fie organizată după criteriile unui monument istoric și cultural așa încît să împletească destinele viitoare ale poporului, cu trecutul său glorios.

²⁶ Podul era construit pe 80 grinzi de 25—30 cm grosime, fixate prin scoabe și cuie țigănești de 15 cm lungime, toate găsite în perfectă stare. Podul compartimentat pe casete cu dușumele din scinduri solide, plafoanele casei fără nici o fisură, sidurile fără deplasări sau crăpături, întregul imobil reprezentînd clădirea originală din 1808 ce-ar fi putut rezista încă un veac (există fotografii și procese-verbale ale specialiștilor). Din această dărmare a rezultat, se spune, un lucru pozitiv, o economie obținută prin utilizarea grinzilor și a materialelor din casa istorică Kogălniceanu la construirea unei suri (!).

²⁷ H.C.M. nr. 661/1955; nr. 332/1958; nr. 781/1959, și instrucțiunile nr. 1168 etc.

²⁸ Înființarea Casei memoriale Kogălniceanu a fost cerută și prin presă (cf. „Scnteia” 25.XI.1962; „Contemporanul”, 8.XII.1961 etc.).

PICASSO

MIRCEA DEAC

Picasso — Modelul și sculptorul suprealist

Picasso, artistul ce domină secolul nostru prin creația sa originală, a fost prezent la București pentru prima dată într-o amplă expoziție de litografii și gravuri.

Copleșitoare și impresionantă, personalitatea sa artistică pe drept de o vitalitate uimitoare (în lunile trecutei veri a mai realizat la cei 87 ani o nouă suită de 350 gravuri), mărturisește în selecția din expoziția sa o activitate prodigioasă, un dar unic al invenției și al unei experiențe de viață, un spirit unic al analizei și sintezei evidente în cele 150 de arzătoare confesii în alb și negru sau în gamele

Picasso – Portret

Picasso – Femeia cu bucle mari

Picasso – Taurul alb

Picasso – Bethsabée II

Picasso - Banderile

Picasso - Fauni și capre

Picasso - Lupta

Picasso - Dansul centaurlui

cromatice originale, incontestabile probe de lirism sau logică stringentă.

Entuziasmul sau angosta, drama și neliniștea, revolta împotriva destinului, dragostea sau capriciul, închipuirea sau observația ascu-

tită, frământarea sau serenitatea sînt sursele lucrărilor sale ce leagă puternic omul de artist, unitatea fără de care ar fi dificil să-l înțelegem pe Picasso. Un schelet intelectual, hiper-cerebral, manifestat într-o activitate protei-

formă, constituie firul roșu ce străbate prin diversitatea deconcertantă a lucrărilor sale imprimând expoziției o trăsătură de grandoare. De aceea este hazardat să începem să-l închidem într-o școală, într-un curent, o disciplină artistică sau să-l clasificăm. El stă ca un toreador în mijlocul arenei istoriei artei. Pentru unii, Picasso este ultimul mare pictor tradiționalist, deoarece, susțin ei, arta abstractă, pop-artul l-au proiectat în trecut. De fapt Picasso reprezintă epopeea artei moderne; căutarea neconținută, pasionată și creatoare.

Expoziția din Muzeul de Artă al R.S. România ne lasă friu liber să intuim vederea personală a lui Picasso asupra universului, originalitatea ei; opera sa fiind intransmisibilă și autonomă. Căutările sale sînt fructuoase și unice.

Lucrările expuse aparțin colecției galeriei pariziene Louise Leiris al cărei prestigiu este garantat de personalitatea lui Daniel Henry Kahnweiler, fondatorul ei, scriitor susținător al cubismului și al unor artiști renumiți ca: Vlamiuk, Derain, Braque, Léger, Van Dongen și Juan Gris. Prieten nedezmințit al lui Picasso, Kahnweiler spunea în 1917 că opera lui Picasso este „o gigantică luptă cu obiectul”.

Datorită acestei prietenii s-a constituit prezenta expoziție, ce conține lucrări create între anii 1927—1962. Ea cuprinde de asemenea o suită de gravuri, unitară și interesant constituită între 1931—1935, realizate sub îndemnul și comanda directă a celebrului editor și vinzător de tablouri, Ambroise Vollard, căruia Picasso i-a făcut portretul în mai multe pinze.

Un ciclu de gravuri pe linoleum în culori, de mari dimensiuni, încheie expoziția Picasso demonstrînd nu numai factura monumentală a imaginilor, dar, mai ales, ingeniozitatea sa nepotolită, aceste gravuri în culori deschizînd drumul altor experiențe, artiștilor gravori, prin introducerea tehnicii suprapunerii și gravării aceleiași planșe în mai multe faze corespunzătoare unei culori, obținîndu-se în acest mod armonii cromatice noi și complicate.

Urmărind suita lucrărilor expuse după trecerea primelor clipe de seducție și de uimire în fața exuberanței desenului și a diversității subiectelor, evoluînd cu ușurință dezinvolată de la *Bușnița pe scări la Cap de băiat*, de la *Cercul la Cap de femeie*, de la celebrii *Doi porumbei la Craniu cu carte*, de la *Taurul alb la Porumbiș*, apoi *Corida* și *Balzac*, *Capul lui Rembrandt* și *Paharul de sub lampă*, *Jaqueline* și *Minotaur* înțelegi mai firesc cuvintele artistului: „Eu nu caut, găsesc”.

Picasso abuzează de o libertate ce-i este proprie și-i dă grandoea și originalitatea, mult apreciate; cu indiferență aruncă regulile tradiționale dictînd propriile lui legi; modificînd ordinea universală, complicînd-o, completînd-o, îmbogățînd-o.

Nimic din tradiția frumuseții clasice, în afară de asimilarea și metamorfoza a ceea ce a avut bun în trecutul artistic. Lucrările sînt realizate printr-o intervenție decisivă, indiferentă la aspectul obiectului sau a ideii pe care noi o avem despre obiecte, căci artistul nu are alte reguli decît acelea de a reda, fidel, iremediabilul său fel de a fi și a gândi.

Nimic însă monoton în expoziție.

Într-o gravură domină curbele, în altele modelarea energică, desenul unghiular sau volumul geometric, acordurile tonurilor de culoare, motivul simplificat ori complicat, forma rezumată sau sintetizată. Structuri artistice diferite, asamblate, combinații niciodată repetate. Creionul sau burinul aleargă dezinvolat sau așterne culori pastelate sau stridente. Aprețiem deplina luciditate intelectuală a creației sale, autoritatea de desenator, instinctul plastic ce-l ferește de fals și grotesc.

Desenul este pentru artist un instrument al „războiului ofensiv”, expresia unei energii copleșitoare, care nu dorește să placă sau să fie agreabilă, ci exprimă fără menajamente emoțiile cele mai ascuțite, sentimentele cele mai exasperate. Prin desen Picasso rămîne în contact direct cu viața, fie că el pare abstract gîndit sau în întregime imaginat; desenul său îl atașează realității materiale. Inspirația lui Picasso o găsim în existență. Nimic nu este arbitrar sau creat „în abstracto”. Picasso va rămîne un pictor însetat de realitate.

Cu toată această diversitate a lucrărilor sale — nota personală proprie lui Picasso — este evident că lucrările sale nu pot fi copiate, ele îi aparțin ca stil și execuție¹.

Încheind impresiile pe marginea expoziției — se cuvine să subliniem că organizarea a corespuns unui eveniment important al vieții artistului, împlinirii, la 25 octombrie, a vârstei de 87 de ani, prilej să-i transmitem, în afara tradiționalului „*la multi ani*”, urarea de a îmbogăți în continuare tezaurul de aur al culturii universale.

¹ Contactul cu operele sale m-au făcut să gîndesc și asupra singurului tablou de Picasso existent în țara noastră la Muzeul Zambaccian și care este semnat: *Pablo Picasso*, ceea ce constituie o excepție curioasă față de modul obișnuit în care semnează artistul și, apreciînd și comparînd factura desenului, ne îndreptățește să ridicăm problema autenticității tabloului.